

HALLANDSFARARES INFORMATION

Medlemsblad för Hallands Genealogiska Förening

Nov 1989

Nr 11

Red. Sperling Bengtsson, Sördals Lyckeväg 16, 310 42 Haverdal, tel 035 - 52001

Redaktören har ordet:

Just när något att skriva på letades fram, flöt en folder "Till dej som släktforskar" upp. Avsedd för både nya och mera erfarna släktforskare, men hur tar vi hand om nybörjare.

Varje resa börjar med första steget och alla har vi tagit det på olika vis, som nybörjare och bävat inför de möjligheter som dukades upp. Självlärda eller om det började med en kurs, har vi gjort den erfarenheten och sedan dess mött många nya med samma frågor och tvekan inför okända förfäder. Visst känns det då skönt på något vis att få dela med av erfarenheter och besvara frågor.

Hur kan det komma sig? Det är väl så, att vi då får våra kunskaper testade. Mer eller mindre ser nya kombinationer eller luckor, som kanske annars hade tagit lång tid att upptäcka. "Genom att undervisa andra, lär man alltid något själv". Också är det därför som man ibland med bävande hjärta söker upp någon som man tror kan besvara en del frågor - men ta den stores dyrbara tid i anspråk? Men tänk ändå, så vänligt man blir mottagen och vilket tålamod att höra på trevande frågor och för-

sök att göra sej förstadd utifrån den egna nivån. Det måste vara samma "fenomen" som beskrivits ovan. Hur lärd någon än är, om hon har den rätta inställningen till sin lärdom så behöver den alltid sättas på prov.

För en tid sedan träffade jag en nybörjare och sade att han är välkommen i vår förening. "Jo", blev svaret, "det har jag nog tänkt på, men ni är nog för avancerade." Svar: Läs ovan från början.

Till sist, handen på hjärtat! Har du liksom undertecknad din "Blankett för släktforskarförteckning" lika oskriven? Då tar vi oss i kragen, som det heter, och fyller i: Namn och adress går ju lätt. Men sedan? Vilka gårdar/byar, socknar och släkter? Om du inte kommer på precis allt i första svepet, så går det bra ändå. Visst är det bra med många uppgifter där, men en huvudsak är att blanketten kommer in och med i vår Släktforskarförteckning till egen och andras båtad. Vet du förresten, vad den danska motsvarigheten Hvem forsker Hvad kan betyda.

Så träffas vi på höstmötet i Falkenberg och den som har något att berätta om båtsmän, kan meddela detta till undertecknad.

Sperling Bengtsson

ANBYTARTRÄFFEN I HOLM

Lördagen den 8 april togs ett 25-tal deltagare emot i Holms hembygdsförenings lokal Bråvalla av Bertil Gustavsson och Dan Karlsson båda från Holm, vilka på ett utmärkt sätt arrangerat detta möte. Dan Karlsson visade diabilder av Waldemar Lorenzons kyrkomålningar och Bertil Gustavsson berättade om konstnärens uppväxt och anfäder i Holm.

Guno Haskå, ordf i Skånes Genealogiska Förbund, hade sin dator med och visade hur man använder den i släktforskningen.

Många hade givande anbyten. För er som inte var med, finns Walter Lorenzons antavla tillsammans med många andra holländska släkt- och antavlor samlade i en pärm. Denna pärm är tillgänglig på våra möten. Lämna gärna in egna bidrag till den.

KURS PÅ LÖFTADALEN

Släktforskarkursen på Löftadalens folkhögskola den 21-23 april inleddes av Roger Börjesson, lärare vid skolan. Handskriftsläsning skedde i två grupper, vilka leddes av Ivar Larsson och Sperling Bengtsson. "Paragrafer bakom de anteckningar släktforskaren möter" samt "Hur man forskar i sockenkyrkans historia" var ämnen, vilka föredrogs av CM Andersson, Halmstad.

Under lördagseftermiddagen gjordes ett studiebesök i arkivet på Varbergs Museum, där Eva Berntsson Melin visade runt.

Kostnaden för kursen var 425 kr, vilken inkluderade kost och logi. Det framkom önskemål om en liknande kurs, men förlängd till en vecka och med möjlighet att, för de som så önskar, endast deltaga under veckoslutet.

SVERIGES SLÄKTFORSKARFÖRBUNDS ÅRSSTÄMMA

I SUNDSVALL DEN 15-17 SEPTEMBER 1989.

För oss 5-6 stycken, som kom med ett något försenat tåg söderifrån, kommer Sundsvall att framstå som staden, där det inte fanns någon taxi att få tag i. Dagen efter kom jag på, att det bara var 10 minuters gångväg till Hotell Neptun där vi skulle bo. Så kan det gå ibland.

I det fina Stadshuset, där alla aktiviteter skulle hållas, hade ordf i Skånes Genealogiska Förbund, Guno Haskå börjat tala om dess verksamhet och hur det fungerar. Så kom rapport om liknande försök i Västergötland och på andra ställen. I små grupper diskuterades Förbundets organisation, utgivning av skrifter mm, varefter det redovisades gemensamt. Något som alla då

hade med, var avgifter för mikrokort vid bibliotekslån. Denna diskussion fortsatte i mera trivsamma former under middagen på restaurang Arken, en gammal båt som byggts om till hotell och restaurang.

Lördag morgon började med en kort promenad till stationen för att möta Charlotte Lindgren, som hade en del att bära. På Stadshuset fick vi ett bord som med välvillig hjälp utökades med ett till medan Charlotte var ute och köpte en pappersduk. Till vänster om oss stod Haverö Slöjd- och Hantverksförening, från strax utanför Sundsvall och till höger ett stånd med sockenböcker från Tunaberga å 150 kr. Så lades medhavda böcker och antavlor upp för

HALLANDS GENEALOGISKA FÖRENING

kallar till

HÖSTMÖTE i FALKENBERG

Måndagen den 6 november kl 19

Lokal: FALKSALEN, FOLKETS HUS, vid Stortorget

1. Stadseenliga krenden.
2. MORMONKYRKANS FAMILJEHISTORISK CENTER.
-möjligheten att hjälpa
-demonstration av hjälpmedel
Stig Johansson från Mormonkyrkan i Malmö håller föredrag och hjälper gärna till att lösa släktforskningsproblem.
3. Halländska Rotebåtsmån. Sperling Bengtsson tar emot uppgifter om båtsmän och förmedlar de kunskaper han har om dessa.
4. Sedvanligt samkväm.
Kaffe, te, läsk el. lättöl 10:- Wienerbröd 10:-
Smörgås 16:- Kondiskaka 8:-
5. Tag med antavlor, stamträd och annat genealogiskt material, som kan vara av intresse.

Välkomna!

visning till öppningen kl 10.

Med invigningen började så föredrag, först föreningen DIS, som Charlotte var på. Under tiden kom Irma Ridbäck från SVAR, talade om att mikrokorsten på kyrkböckerna i Halland är så gott som färdiga. Någon del av Holms kyrkböcker har missats vid mikrofilmningen, vilket redan har framhållits vid kontakt med SVAR och nu skall undersökas. Så skickas en preliminär katalog för Halland till Biblioteken och HGF, tilläggsblad och rätt katalog kommer efter Nyår. SVAR meddelade även att vi kan skicka den katalog, som finns på Brooktorpsgården till Ramsele för genomgång och rättelse.

På förmiddagen hade också Midälva Genealogiska Förening årsmöte, gåvor överlämnades till den 10-årsjubilerande föreningen, bl a Hallands Landsbeskrifning 1729, del I, från HGF. Kl 13 började så Sveriges Släktforskarförbunds årsstämma med Guno Haskå som ordf. Förbundsstyrelsens förslag till stadgeändring antogs, liksom motionerna från föreningar, utom den om poströstning, som avslogs. Motionen om inventering av felande kyrkböcker antogs med annan formulering efter förslag från HGF:s styrelse, att varje förening gör inventering och Förbundet sammanställning med råd och anvisningar till fortsatt verksamhet. Förbundets förhållande till Genealogiska Föreningen

SLÄKTSKAPSBAND I

LÅNGADYDS- OCH FÄRGARYDSBYGDEN

ventilerades, varvid Håkan Skog-sjö framhöll, att det står en-var fritt att bli medlem och därmed fri tillgång till arkivet. Han visade också en uppställning över hur de olika låneavgifterna är vid biblioteken, från 15 kr till gratis lån. Avslutningsvis hälsade ordf i Västerås Släktforskarclubb, Ulla Sköld oss välkomna dit nästa år då staden har 1000-årsjubileum. Sedan blev det lite tid att gå omkring bland de olikastånden, där olika hjälpmedel för släktforskning visades upp av Landsarkiv, Riksarkiv / SVAR, datorer, läsapparater och mycket mera. Kl 17 stängdes utställningslokalerna och det blev ett par timmars vila före Jubileumsmiddagen i Kårhuset. Där knöts nya kontakter och gavs inblick i andra förenings verksamhet.

Söndagen gick allt för fort med många besök av andra förenings representanter. Vi hann se oss omkring lite mera före sista visningen av Sundsvalls berömda Kulturmagasin, nyligen inrett i fyra gamla köpmansmagasin med överglasad gata emellan. Där var Bibliotek, Museum mm och till slut fick vi se Midälva fina lokaler i Medelpadsarkivet. Men då var det dags att gå tillbaka till utställningen, där det rådde en febril upp-brottsstämning, packa ihop och så passa tåget hemåt.

Sperling Bengtsson

PROJEKT CLAES

Hur långt avskrivningen av Vigselsböcker i Halland har kommit framgår av bifogad karta.

Socknar där våra medlemmar just nu arbetar är följande; Lindome, Älvsåker, Fjärås, Tölö, Vallda, Karl Gustav, Träslöv, Dagsås, Sibbarp, Tvååker, Morup, Holm, Vapnö, Söndrum, Breared, Snöstorp, Eldsberga, Trönninge samt Värö.

Så långt man i källmaterial (främst kyrkoarkivalier efter 1686 års kyrkolag) kan följa, har min fädernesläkt levt och verkat i västbosocknarna Långaryd och Färgaryd. Farfars släkt återfinns mest i den sistnämnda. En hel familj, där farfars morfar var en av sönerna, kom på 1780-talet från Pifflaryd i Anderstorp (en annan västbosocken) till Kambo, en by i Färgaryd nära Hyltebruks samhälle.

Hustrun i familjen var född Leijonflycht och hennes farmor, född Stierna var i fjärde led ättling till Erik XIV:s och Agda Persdotters dotter Virginia, maka till ståthållaren Håkan Hand. Därigenom hade de anor inom tyska furstehus och svenska stormannasläkter kända alltsedan tidig medeltid.

Familjen från Anderstorp blev genom äktenskapsförbindelser snart införlivad med sin nya hembygd. Här uppträder min farmors släkt från Kråkås, varigenom jag räknar ett av mina många släktskap med Jehandrarna. Kråkås by ligger en bit från landsvägen mellan Landeryds samhälle och Nyarps by vid Nissastigen (riksväg 26). Läget är vackert mellan Skär- och Kråkåssjöarna. Inga hus finns kvar, men tydliga spår efter tomter och vildvuxna trädgårdar vittnar om bebyggelse i inte alltför avlägsen tid. Stengärdesgårdar och stenrösen talar om generationers odlarmöda, men skogsbruket tycks allt mera blivit huvudnäringen.

Min farmors farfar Anders Benedictison, hemmansägare i Skärkehylte, Långaryds socken, var född på släktgården Kråkås. Inte mindre än tre av hans systrar Christina med dottersonen Anders Svensson, hemmansägare och järnhandlande i Tollsbo, Långaryds socken. Båda dessa makar dog

EN SKEPPSDAGBOK

BERÄTTAR

unga men efterlämnade barn, vars ättlingar, då detta skrives (1989), fortfarande innehar den gård de ägde (i Tollsbo). Gunilla och Inga Maria Benedictidöttrar gifte sig inom den från Anderstorp inflyttade familjen: Gunilla med dottersonen Sven Svensson, hemmansägare och även järnhandlare i Västra Åkralt vid Hyltebruk, och Inga Maria med sonsonen Sven Andersson, hemmansägare i Kambo och en tid ledamot av Färgaryds sockennämnd.

Släktmedlemmarna i allmänhet har präglats av omvittnad västboitisk idoghet och företagaranda. Mest kända blev Gunillas och Svens son järnvägs-kungen Carl Jehander, om vilken det omtalas att han redan som liten pojke visade var hågen låg genom att i bäckar som lek bygga vattenhjul att driva små industrier med, samt industrimagnaten Vincent Bendix, Inga Maria Benedictidotters och Sven Anderssons sonson, som gjorde en mängd uppfinningar, bl a självstarten (bendixdrevet).

Båda har dessa Kråkås- och Leijonflychtsättlingar genom sina gagnarika livsverk fått ett eftermäle som mera bemärkta långaryds- och färgarydssöner. Till dem båda kunde min far räkna sig släkt på såväl fäderne som möderne på flera olika sätt. Min farfars mormor och Carl Jehanders far var halvsyskon. Övriga släktskap framgår dels av det ovan skrivna och dels av partiell släktskapsöversikt över den jehanderska släktkretsen, uppställd av Per Andersson i vars släktbok "Långarydsättlingar II" ättlingarna till ovan nämnda systrar i deras resp. giften är upptecknade på sidorna 133 - 146 (databet. daCg - daCi).

Anna Åqvist
Eskeryd, Torup

När jag läste Gamla Halmstads Årsbok för något år sedan fann jag en artikel om min mormors far Johan August Nordling som varit sjöman i hela sitt liv. I artikeln stod det att skeppsböckerna från hans tid som kapten på skonerten "KRISTIN" från Halmstad fanns bevarade, jag har nu lånat dem och det är bitvis en mycket spännande läsning.

Men först lite fakta om Johan August Nordling, han var född 1855 i Halmstad, 15 år gammal gick han till sjöss och 5 år senare mönstrade han på som lättmatros på skonarskeppet "BETTY" från Viken, med henne reste han 3 gånger till Brasilien.

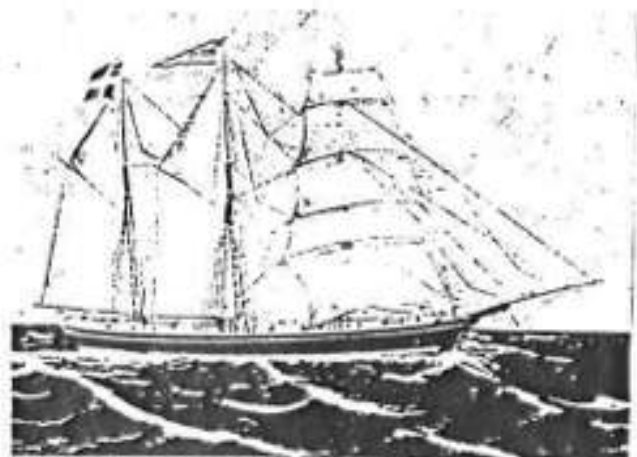

Bild skonerskepp Betty, Viken.
Byggd i Tönnebo 1871, 73 meter

Han gifte sej 1884 och där- efter blev det inga långresor längre utan han blev 1888 skeppare på skonerten "KRISTIN" av Halmstad och seglade sedan med henne i Östersjön under flera år. Johan August åter- vänder 1896 till Lotsverket, där han tidigare hade haft anställning under ett år innan han blev skeppare på "KRISTIN". Han jobbar där till 1915 och slutar som mästere-lots.

Jag skall här återge vad som

hände på årets första resa 1890. Det är en avskrift med viss ändring av stavning för att underlätta läsningen.

Måndagen den 17 mars fått folk ombord och riggat till.

Tisdag börjat lasta sten till Stettin på aftonen klockan 8 fått lasten in.

Onsdag slagit under segel.

Torsdag mönstrat under O.S.O. med frisk bris.

Fredag morgon den 31 mars klockan 9 fm fått ångbåt till sjöss, vinden O.S.O. med frisk bris och grå luft. 9.15 lämnat ångbåten utanför vågbrytaren och satt alla dragande segel, 9.30 Tylen i W.N.W. styrt S.S.W., 10.30 Hallen i S.O., 12.00 under densamma frisk bris, 12.30 Kullen i S.O. en minut avstyrt bidevind för babords halsar, klockan 4 em kryssat i landkänning av Viken, 5.30 ankrat 2 minuter av Viken i O.S.O. på 4 famnar vatten för babords ankar och nödig kettning. Under S.O. med frisk kuling och hård ström. Klockan 8 satt en mans vakt under densamma.

Härefter blir det dåligt segelväder för dem med sydliga vindar och disigt väder. Så från att ha ankrat utanför Viken på fredag kväll, befinner de sej på torsdag veckan efter på Köpenhamns redd.

Torsdag klockan 12 gått till segels, vinden W med frisk bris, tagit ett rev i storseglet, klockan 2 Drogdens fyr i O. Vinden W.S.W. styrt bidevind för styrbords halsar. Klockan 4 em samma vind och samma halsar. Klockan 6.30 vänt med Falsterbo fyrskepp i S.S.O. 5 minuter av, klockan 7 vänt Svart. Klockan 8 em fyrskeppet i O.N.O. styrt bidevind för styrbords halsar vinden S.W. Klockan 12 (natten) vinden W med frisk bris och disigluft, loggat var timme. Styrt S.S.O. plus halv O. Klockan 2.30 fm i sikte utav Arkorna i S.O. +

O, hållt för Arkorna. Klockan 3.45 Arkorna i S.W. gissad distans 2 minuter. Avstyrt S.O. vinden W med ljum bris och tjocka, loggat fartyget till 6 min. Klockan 4 på morgonen samma vind och kurs. Klockan 5.05 törnade vid Iasmind, kunde knappast se land, satt flagg för hjälp.

ANM. Antages efter utsago av Strandfogden hava kommit på grund utav hård N.O. ström som satt fartyget på land.

Klockan 6 klarnat något befanns då stå en knapp kabellängd (200m) från land. Hivat en del sten från lasten och pejlat pumpen och såg att fartyget var läck, till följd av att hon högg hårt mot botten. Klockan 7.15 på morgonen kom folk ombord, och gjorde jag då i samråd med styrman ackord om 3000 Mark för att bärga fartyget och lasten. Det var ett mycket farligt läge. Klockan 7 började att hiva lasten och förde ut ankare akterut, lossat och hivat till klockan 10 fm, fick då fartyget på grund. Klarnat upp, och gått till segels klockan 11 fm med 6 man ombord för att pumpa. Klockan 10 pejlades pumpen och visade 21 tum vatten. Klockan 11 börjat pumpa och fått första läns 12.30 em. Låtit pumpen stå en timme för att se hur mycket skutan läckte, och visade då att hon läckte 6 tum i timmen.

Sedan gick resan vidare till lördag morgon då de fick lots in till fyren i Svinemünde och därifrån ångbåt in till staden. På söndagen seglade de vidare upptill Stettin där de fick lossat lasten. Det tog sedan 10 dagar på varvet för att reparera skadan, därefter tog de in ballast och seglade vidare till Västervik.

Det är sådana här fynd som gör det spännande med släktforskning, att man kommer förbi det första stadiet att leta efter namn och årtal, och kommer lite närmare personerna bakom namnen.

Sven Johansson